

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 139. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849789127344.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

Solodanser Bournonville var efter et flerårigt ophold i Paris vendt tilbage til sit fædreland. Han optrådte først som gæst og blev siden engageret på fordelagtige vilkår med forpligtelse til at sætte balletter i scene. Med ham kom der nyt liv i balletpersonalet. Han besad et eget talent til at benytte de få kræfter, der endnu fandtes ved balletten, og den døde, næsten foragtede dansekunst blev atter indsat i sine rettigheder. Den første ballet, han satte i scene, var den yndige franske komposition »Søvngængersken«. Den stive, gamle galeottiske pantomime blev her afløst af et naturligt og sjælfuldt minespil og dans, og den gjorde formelig furore hos vort publikum. Aldrig kan jeg glemme det indtryk, som denne forestilling gjorde på mig. Min gamle skolekammerat, Andrea, udførte søvngængersken med en ynede, uskyld og inderlighed, som var aldeles bedårende. Men især henrev mig 140

Bournonville ved sin fuldendte dans og sit forunderligt gribende minespil. Det sted i sidste akt, hvor han bedrøvet og nedsunken i tanker pludselig ser op på tilberedelserne til sit - nu opgivne - bryllup og brister i gråd, hører til det skønneste og mest gribende jeg har set af mimik på vor scene. Jeg har en medfødt sans for formskønhed, og det plastiske har altid haft en stor tilkællelse for mig. Hjertet hoppede i livet på mig ved disse fremstillinger, og jeg sukkede over min bortgang fra balletten, da det nu var mig forbudt at tage del i disse præstationer. At blive hjemme en aften, når der blev givet en ballet, var mig næsten en umulighed; og jeg blev ofte drillet derfor af madam Wexschall, der ikke ret kunne gå ind på min entusiasme. Bournonville, for hvem jeg udtalte min henrykkelse, sagde, at han med bedrøvelse havde hørt i Paris, at jeg havde forladt balletten i et øjeblik, hvor der netop havde været så meget for mig at udrette ved den. »Ak!« udbrod jeg, »gid jeg endnu kunne gå tilbage!« De fleste skuespillere, men især Nielsen, var ligefrem forbitrede over den lykke, som Bournonville gjorde hos publikum. Han var udtømmelig i at håne den hele genre, og mangen en spydig bemærkning måtte jeg tåle, fordi jeg af alle entusiastene måske var den mest entusiastiske. Balletten er ingenlunde, som en del antager, kun en øjenforlystelse, den er tværtimod af stor nytte ved et teater, hvor alle genrer repræsenteres. Den udvikler sansen for den rene plastik hos alle de yngre, de høre nu til skuespillet eller operaen; især i denne sidste kan sansen for det plastiske ikke undværes, thi det plastiske talent træder ofte her i stedet for det dramatiske. Hvor mange operasangere eller -sangerinder havde ikke i publikum fået ord for skuespillertalent ved siden af deres sang, blot fordi de formåede at ledsage sangen med plastisk skønne bevægelser. Men disse må læres, må indøves i en kunstscole, og hvor der ingen ballet findes, der findes heller ingen skole i den retning, og dog må øjet have lejlighed til ofte at se plastik for at kunne tilegne sig den. Den teatraliske kunst er sammensat af mange elementer, og plastiken hører til en af de vigtigste. En stor forvirring røber sig ofte i de udtalelser, man hører med hensyn til plastiken. Mange tror, at den kun består i at sætte sig i teatraliske stillinger, og hvad skulle vi med dem i skuespillet, det er jo alt affektation og unatur, siger man. Men heri fejler man såre. Plastiken kan og skal gøre sig gældende i alt, 141 i gangen, i de tilsyneladende ubetydeligste bevægelser, i håndens og armens udstrækning, i kroppens almindelige bøjninger, i en hilsen, i at sætte og rejse sig, i et hurtigt løb over scenen, i en indtrædelse og i en bortgang; alt dette hviler derpå, at man har legemet i sin magt, men dette kan kun opnås korrekt igennem danseskolens plastiske regler. Ved fremstillingen skal naturligvis ikke skolen bemærkes, men kunstneren må have reglerne inde, ligesom man har lært at stave, forinden man lærte at læse. Nu gives der enkelte, som har en medfødt evne for det plastiske, og disse kunne da til nød undvære skolen, men da disses tal altid vil være såre ringe, er en balletskole ved et teater uundværlig.